

EEN GOEDE OVERDRACHT IS HET HALVE WERK

DE OVERDRACHT VOOR HET NIEUWE SCHOOLJAAR

De maand juni staat in veel scholen in het teken van toetsen en afronding van het schooljaar. Er wordt druk gewerkt aan de planning van het nieuwe schooljaar, de laatste rapporten, de afronding van het totale formatieplaatje en de grote schoonmaak! We zouden het bijna vergeten, maar ook de overdracht is een essentiële actie in deze laatste schoolweken. Hoe zorg je voor een effectieve overdracht naar de nieuwe leerkracht, zodat deze vanaf dag 1 op de juiste manier met deze groep aan de slag kan:

Er zijn leerkrachten (en scholen) die van mening zijn dat onbevooroordeeld starten met een nieuwe groep (of leerling) professioneel en zelfs gewenst is. Vaak volgens de volgende uitspraak: *'ik kijk liever de eerste weken zelf nog aan, voordat ik me inlees of laat bijpraten over de groep, en specifiek leerling X'*. Zij hechten veel waarde aan het 'blanco' starten. Ze wensen geen of nauwelijks overdracht met de vorige leerkracht, zodat ze zelf een beeld kunnen vormen van de groep. Onbevooroordeeld is niet hetzelfde als onwetend! Onwetendheid wordt zelfs getypeerd als niet professioneel. Het is ook niet haalbaar om geheel blanco te starten (je weet immers als leerkracht altijd wel iets over de andere groepen en over bepaalde leerlingen). Daarnaast past blanco starten niet binnen de uitgangspunten van zowel HGW als OGW. Natuurlijk is goed geïnformeerd starten anders dan 'een tunnelvisie' hebben.

Een goede overdracht zorgt op de eerste plaats voor een doorgaande lijn in didactisch handelen en leerstofaanbod binnen de school. Je bent als leerkracht niet alleen verantwoordelijk voor het moment waarop de leerlingen bij jou in de groep zitten, maar je draagt als team gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de leerlingen op jullie school. Bovendien zijn je collega's in het onderwijs ook professionals en mag je uitgaan en juist ook profiteren van de kennis en ervaring die zij hebben opgedaan met deze groep.

Wie bekend is met het werken vanuit de HGW en/of OGW-visie weet dat het belangrijk is om aan te sluiten bij het proces dat al eerder is gelopen, met name bij de succesvolle interventies! Als leerkracht wil je vanaf dag 1 planmatig verder werken aan de ontwikkeling van alle kinderen in de groep.

Wanneer je zorgt dat je voor de zomervakantie jouw groep goed in beeld hebt, kun je daar vanaf de eerste dag van profiteren. Effectieve onderwijstijd voor de kinderen in je groep.

Een effectieve overdracht

Als een overdracht zo belangrijk is, wat bespreek je dan als leerkrachten? Een goede overdracht bestaat uit namelijk uit meer dan het bespreken van individuele leerlingen. In de praktijk zien we dat we snel 'vervallen' in het bespreken van onze zorgleerlingen. *'Mats vindt het moeilijk om op te letten en is zeer beweeglijk tijdens de instructie'*. In een effectieve overdracht zul je je als leerkracht meer moeten richten op wat Mats nodig heeft, wat werkt?! Richt je daarnaast ook op wat de groep in zijn totaliteit nodig heeft, wat werkt bij deze groep?

Belangrijk bespreekpunten:

- Start altijd vanuit het groepsniveau. Je bespreekt per vakgebied de opbrengsten en de didactische middenmoot van de groep. Bijvoorbeeld: 80% van de leerlingen behaalt een I of II-score op de rekentoets. Er zijn geen leerlingen met een III-score en er zijn vijf leerlingen met een IV-of V-score. Of wanneer je werkt met het IEP leerlingvolgsysteem, 85% van de leerlingen heeft de drempelwaarde behaald en er zijn 3 leerlingen die op weg zijn naar de drempelwaarde van hun jaargroep. Er zijn geen leerlingen zonder resultaat op de afgenomen toets. Dit betekent dat je didactische middenmoot, en daarmee dus het niveau van je klassikale instructie en aanbod, vrij hoog mag liggen. Je moet wel zorgen voor een goede verlengde instructie, voor de leerlingen met de IV- en V-score, en wanneer je werkt met het IEP leerlingvolgsysteem voor de leerlingen die de drempelwaarde nog niet behaald hebben.
- Bespreek per vakgebied of alle onderdelen uit de leerlijn aangeboden zijn en daarnaast of er specifieke onderdelen uit de leerlijn zijn die door de meerderheid van de groep beheerst worden of juist onvoldoende beheerst worden. Bij de spellingscategorie -ng / -nk worden door veel leerlingen nog fouten gemaakt. Deze categorie behoeft nog extra aandacht.
- Bespreek vervolgens per vakgebied de clustering van leerlingen op basis van resultaten als ook onderwijsbehoeften: hoe zorg je dat alle leerlingen de voor hen noodzakelijke instructie ontvangen, hoe organiseer je dat?
- Je mag er van uit gaan dat de vorige leerkracht al interventies heeft gepleegd. Welke interventies hebben positief bijgedragen aan in het leren in de groep? Wat was er succesvol en waarom? Welke interventies moeten worden voortgezet?
- Naast het didactische aspect is het ook belangrijk om in de overdracht te spreken over het groepsklimaat en de groepsdynamiek. Zijn de leerlingen in staat om zelfstandig te werken en samen te werken? Welke (succesvolle) afspraken en regels heeft de leerkracht het afgelopen jaar gehanteerd? Hoe zijn de onderlinge relaties tussen verschillende leerlingen? Met welke (coöperatieve) werkvormen zijn de leerlingen bekend?
- Bespreek ook de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, die mogelijk een ander of aangepast handelen van jou als leerkracht nodig hebben. Hier geldt ook weer: wat waren succesvolle interventies van de vorige leerkracht?
- Tot slot, bespreek met welke ouders je welke afspraken hebt gemaakt, die doorlopend zijn in het nieuwe schooljaar. Zorg dat je niet voor verrassingen komt te staan!

Randvoorwaarden gesprek

Zorg dat je voldoende tijd inplant om bovenstaande aspecten te bespreken, maar zorg dat het niet meer dan 1,5 uur in beslag neemt. Verwerk de bovenstaande punten in een agenda en bereid deze punten voor. Start altijd vanuit de groep (en niet de individuele leerlingen). Zorg voor een goede

voorbereiding, waarin het groepsoverzicht is bijgewerkt en de laatste (Cito)toetsen zijn geanalyseerd. Noteer tijdens en/of aan het einde van het gesprek concrete actiepunten waarmee je als nieuwe leerkracht van deze groep aan de slag gaat. Het kan ondersteunend zijn wanneer de IB-er ook aansluit bij deze gesprekken.

Besteed als school voldoende aandacht aan een goede overdracht, zodat er ook in het team sprake is van een doorgaande lijn. Zorg dat leerkrachten gefaciliteerd worden om tot deze goede overdracht te komen. Het kan helpend zijn om de intern begeleider ook te laten aansluiten bij deze gesprekken.

Het einde van het schooljaar is in zicht en zorg dat deze goede overdracht bijdraagt aan het 'halve werk' in het nieuwe schooljaar. Nog even doorzetten en dan genieten van een welverdiende vakantie!

Meer weten?

Wil je meer weten over overdrachtsgesprekken? Neem vrijblijvend contact op met adviseurs Inge van Zundert-Hommel of Miriam Huijsmans.

Inge van Zundert-Hommel

Adviseur

06 – 29 67 01 03

i.hommel@edux.nl

Miriam Huijsmans

Adviseur

06 – 50 19 97 07

m.huijsmans@edux.nl

